

FINANSAL FUTBOL

MODÜL 1 // PROFESYONEL

MODÜL 1 // FINANSAL FUTBOL PROGRAMI

Visa Finansal Futbol'a hoş geldin. Sahip olduğun finansal kaynakları etkili şekilde kullanmanın yaşı yoktur.

Şimdi, sen de "Hedefler, Bütçe, Harcamalarım, Birikimlerim ve Yatırımlarım, Borçlarım ve Borçlanma Araçlarım" başlıkları ile hayatını değiştirecek adımları atabilirsin.

Hayal kurmak güzeldir ama asıl güzel olan onları gerçeğe dönüştürmektir. Hayallerini gerçekleştirmek için yapacağın ilk şey ise plan yapmak ve onları hedefe çevirmek olmalıdır.

Bu hayalleri hedeflere dönüştürürken onların net, ölçülebilir, ulaşılabilir, gerçekçi ve süreli olmasına da özen göstermelisin.

Finansal hedeflerde başarıya ulaşmanı engelleyecek çeşitli sebepler olabilir.

Mesela; hedefinin çok geniş kapsamlı olması başarıya ulaşmana engel olabilir. "1 milyon TL kazanacağım" diye bir hedef koymak istersen, bunu nasıl ve ne zamana kadar yapacağını da planlamalısın.

Aynı anda çok fazla hedefe odaklanmak da sorun olabilir. Ev almayı, araba almayı, borçlarını kapatmayı, dünyayı gezmeyi hedeflersen önce hangisine ulaşmak istediğine de karar vermelisin. Hedeflerini dikkatle belirlemelisin.

Hedeflerinin gerçekçi olmaması da bir problem olabilir. Aylık 3000 TL gelirin var ise ve seneye milyoner olmayı hedefliyorsan bu mümkün olmaz.

Diğer bir problem hevesinin geçmesi veya öncelikli başka bir hedefinin oluşması olabilir: Mesela İtalyanca kursuna gitmek istersin ama bir ay sonra İtalyanca öğrenmek istemediğine karar verebilirsin ya da sağlık giderleri gibi önemli bir nedenle hedefin önemini kaybedebilir.

Bu örnekler hedeflerine en hızlı şekilde ilerlemene engel olabilecek noktalar. Onları iyi tanırsan daha kolay yenersin. Ama farkındaysan hayalini kurup olmasını istediğimiz şeylerin temelinde finansal kaynaklar yatıyor. Yani hedefleri gerçekleştirmek için en önemli olmazsa olmazımız para. Parayı kontrol etmenin yolu ise bütçe yapmaktan geçer.

Bütçe nasıl yapılır?

Öncelikle gelirlerini yazarak başlamalısın (örneğin maaş, ek işler, nafaka, emekli maaşı). Gelirlerin her ne ise ve ne kadarsa yaz.

Gelirini alır almaz birikimini ayır ve notunu al.

Giderlerini de aynı şekilde listele (örneğin kira, fatura, kıyafet). Sürekli bir not defterin olsun. 1 TL bile harcasan yaz.

Tüm harcamalarını; haftalık gıda, aylık kira, senelik ev vergisi gibi başlıklarla listele.

Her gruba bugünkü harcamalarını istek - ihtiyaç ayırımıyla yaz.

Harcamalarına limitler koy. Örneğin: Faturalar aylık 200 TL'yi geçmeyecek de.

Gelirin harcamalarına yetmiyorsa başka bir giderden kıs ya da gelirini arttır.

MODÜL 1 // FİNANSAL FUTBOL PROGRAMI (Devamı)

Bütçe yaparken kendini kısıtlanmış hissetme. Bütçeyle yaşamayı bir hayat biçimi ve disiplini haline getir.

Hedeflerini düşün. Ayakların yere bassın. Gerçekleri en iyi sen biliyorsun. Kendine karşı samimi ol.

Tabii hayatta çoğu şey planlandığı gibi gitmeyebiliyor. Bütçen de dinamik ve esnek olmalı. Her yeni duruma göre değişiklik yap.

Böylece bütçeni hazırla. Bundan sonrası yaptığın plana göre davranmana, sorun olan yerleri not almaya ve gelecek ayı ya da haftayı planlamaya bağlı.

Gördüğün gibi harcamalarını nasıl yaptığın, nelere dikkat ettiğin bütçeni doğrudan etkiler.

FINANSAL FUTBOL

MODÜL 2 // PROFESYONEL

MODÜL 2 // FINANSAL FUTBOL PROGRAMI

Harcamalar

Para harcamayı severiz. Kendimizi güçlü hissederiz. Ama harcamalarımızı kontrol edersek daha da güçlü oluruz. Burada altın kural; her ay gelirinden az para harcaman.

Harcamalarını kontrol edebilmen için:

Yanında bir harcama defteri taşı ve harcamalarını en ufak ayrıntısına kadar not al.

10 saniye kuralı: Bir şey satın almadan önce kendine 10 saniye ver ve satın alacağın şeye gerçekten ihtiyacın olup olmadığını düşün.

Harcama dürtünü yen. Bazen bütçemizde yer olmadığı halde ihtiyacımız olmayan şeyler alırız. Böyle anlarda kullanmadığın eşyalarını ve hedeflerini hatırla. Oradan uzaklaş ve kendinle gurur duy.

Alışveriş karakterini tanı ve pazarlama taktiklerine dikkat et. Örneğin manavdan alışveriş yapıyorsun. İndirim istedin ama manav indirim yapmak yerine ve aynı fiyata 1 kilo fazla domates vermeyi teklif ediyor. Kabul edersen karlı olan sen olmayabilirsin. Aynı fiyata 1 kilo fazla domates almak senin için ihtiyacın kadar domatesi daha ucuza almak kadar faydalı olmayabilir.

Fark etmez diyenlerdensen ya da aynı fiyata daha fazla domates satın almayı tercih ediyorsan, çoğu kişi gibi sen de yanılıyor olabilirsin.

FINANSAL FUTBOL

MODÜL 3 // PROFESYONEL

MODÜL 3 // FİNANSAL FUTBOL PROGRAMI

Birikimlerin ve Yatırımların yönetimi

Birikimlerin, hedeflerini gerçekleştirmen için önemli olduğu kadar acil durumlarda da büyük avantaj kazandırır. Beklenmedik durumlarda birikimlerin en az 3 ay tüm harcamalarını karşılaması gerektiğini unutma.

Birikimin ilk kuralı onu disiplinli yapmandır. En ideali her ay gelirin %10'unu birikime ayırmandır.

Sıra yatırıma geldiği zaman ise acele etmemelisin. Vadeli Mevduat, Hazine Bonosu, Yatırım Fonu, Altın Hesabı ve Hisse Senedi gibi çeşitli yatırım araçlarını duymuşsundur. Ama bilmediğimiz yatırım araçlarına para yatırmamalıyız. Öncelikle yatırım araçlarını araştır, mümkünse bir uzmandan yardım al.

Yatırım konusunda dikkat etmen gereken en önemli unsur risktir. Bu yüzden yatırımlarını tek bir yerde tutmak yerine, riskli, orta riskli ve risksiz olarak 3'e ayırarak planla.

Hisse senetleri

Hisse senedi almak demek, aslında halka açık bir şirkete ortak olmak demektir. Elinizdeki hisselerin değeri, şirketin performansına göre değişir. Hissenin fiyatı iki katına çıkabileceği gibi yarıya da düşebilir. Bu yüzden hisse senedi riskli bir yatırım aracıdır.

Yatırım fonları

Paranı hisse senedinde değerlendirmek istiyorsun ancak hangisine para yatıracağın konusunda bilgin, uzmanlığın, yeterli zamanın yok ama getirisi sana cazip geliyor ve faydalanmak istiyorsun. Bu durumda yatırım fonlarını kullanabilirsin. Yatırım fonu aldığında, birikimlerinin sermaye piyasası araçlarında değerlendirilmek üzere bir havuz içerisinde toplanır ve profesyonel yöneticiler tarafından yönetilir.

Hazine bonusu

Devletin bir seneye kadar olan vadelerle borçlanmasına bono, bir seneden fazla olana ise devlet tahvili denir. Hazine, üç-altı ay ya da bir yıllığına veya daha uzun vadelerle bizden borç alır. Vadesi gelince de söz verdiği faiz ve anaparayı geri verir. Hazine bonusu, vade sonuna kadar tutulduğu zaman riski olmayan bir sabit getirili yatırım aracıdır.

Vadeli mevduat

Vadeli mevduat, nakit parayı bankaya yatırıp, bir süre sonra anapara artı faiz olarak geri almaktır. Elindeki paranın büyüklüğüne, parayı bankada tutacağın süreye ve o günkü piyasa koşullarına göre banka sana bir faiz oranı belirler. Vade uzadıkça verilen faiz artar.

MODÜL 3 // FİNANSAL FUTBOL PROGRAMI (Devamı)

Bireysel Emeklilik Sistemi (BES)

BES, her ay minimum 100 lira ile kendi emekliliğimiz için yapabileceğimiz bir birikim ve yatırım aracıdır. 1 Ocak 2013'ten itibaren ise sisteme girerek kendimiz için yatırdığımız her 100 lira için devlet de 25 lira katkı payı yatırmakta. Ancak bu uzun süreli bir yatırım aracı ve devletin yatırdığı katkı payı için hak edilmiş süreleri var:

- Katılımcı ilk 3 yıl içinde sistemden çıkarsa devlet katkısını alamıyor
- 3.yılın sonunda katılımcı devletin yaptığı katkının %15'ini,
- 6.yılın sonunda %35'ini,
- 10. yılın sonunda %60'ını,
- Emekliliğe hak kazandığında ise tamamını alabiliyor.

FINANSAL FUTBOL

MODÜL 4 // PROFESYONEL

MODÜL 4 // FINANSAL FUTBOL PROGRAMI

Borçlar ve borçlanma araçları

Öncelikle borç konusunu iyi borç ve kötü borç olarak ikiye ayırmalısın. İyi borca eğitim kredisi gibi geleceğine yatırım yapacağın borçları örnek gösterebilirken, kötü borçlara ise başkalarını etkilemek için yaptığın çok pahalı harcamalar örnek olabilir.

Geriye dönük borçların varsa, borç kapama planı ilk adımın olsun. Var olan borçlarını faiz oranlarına göre listele ve en yüksek faizli olandan ödemeye başla. Borçlanma nedenlerini iyi analiz et, ödemen gereken tutarların gelirinin %25'ini geçmemesine mutlaka dikkat et. Asla gelir cinsinden farklı bir para biriminde borçlanma. Yani gelirin Türk lirasıyken, Dolar borcunu tercih etme.

Günümüzde borçlanma araçları çeşitlendi ve gelişti. Bu araçlardan faydalanmak ve bu araçları doğru kullanmak için öncelikle iyi bilgilenmemiz gerek:

Kredili mevduat hesabı: Hesabında para olmasa dahi bankanın sana tanıdığı limit dâhilinde nakit para kullanmanı sağlayan kredili bir hesaptır. Kredili mevduat hesabının faizi günlük işler, kullandığın kredi tutarı ve süre üzerinden faiz hesaplanır. Bu sebeple kısa süreli nakit ihtiyacını karşılamak için kullanmalısın.

Kredi: Kredi, belli bir süre için ve belli bir faiz karşılığında geri ödemek üzere alınan paradır. Ev, taşıt, ihtiyaç kredisi gibi seçenekleri vardır.

Kredi kartları

Kredi kartları, 40 günlük faizsiz para kullanmamızı sağlayan ödeme araçlarıdır. Gereksiz bir borçlanma aracı olmamalıdır.

Kartını almadan önce mutlaka öğrenmen ve dikkat etmen gereken bazı ücretler var:

- Kartın yıllık üyelik ücreti ve kart hizmet bedeli var mı? Varsa ne kadar?
- Son ödeme tarihinde hiç ödeme yapmadığın durumda uygulanacak en yüksek gecikme faizi nedir? Kart borcunun asgarisini ödediğinde uygulanacak gecikme faizi nedir?
- Nakit avans kullanım işlem ücretleri nedir?

Kredi kartını doğru kullanmak mutlaka dikkat etmen gereken bazı noktalara da şöyledir:

- Her ödeme tarihinde dönem borcunun tümünü kapat.
- Dönem borcunun altında yapılan ödemeden sonra kalan borca faiz işlemeye başlar.
- Yasal olarak her ekstre döneminde asgari tutarı ödemekle yükümlüsün.
- Asgari tutarı ödememen durumunda banka, borcun tahsili için idari ve yasal süreci başlatır.
- Bir sene içinde 3 defa asgari ödeme tutarından azını ödersen, borcunu kapatana kadar kartın nakit çekime kapatılır.
- Bir sene içinde 3 defa asgari ödeme tutarından azını ödersen, kart borcunu kapatana kadar kart limitin arttırılmaz.
- Borcunu kapatamıyorsan, asgariden fazla ödemeye çalış ve kapatana kadar kartını kullanma.

MODÜL 4 // FİNANSAL FUTBOL PROGRAMI (Devamı)

Kartlarında sorun yaşıyorsan yeni karta başvurma.

Kartın veya şifren çalındığında:

- Hemen bankanın çağrı merkezini aramalı ve çalındığını bildirerek kartını kullanıma kapattırmalısın.
- Bildirimden önceki 24 saat içinde kartından yapılmış harcamaların 150 TL'ye kadar olan kısmından sorumlusun.
- Eğer mahkeme kartın çalınmasında “ağır ihmal” veya “kasıt” olduğuna hükmederse tüm harcamalardan sorumlu tutulabilirsin.

Kısaca, “2 iyi” kuralı geçerli: İmzalamadan önce iyi oku ve kredi kartını iyi tanı!

Bu noktalara dikkat edip, borçlarını düzenli ödediğinde kredi kartından korkmana gerek kalmaz.

Burada öğrendiklerini uyguladıkça zamanla Kredi Kayıt Bürosu nezdinde saklanan kredi skorun artacak, kredibiliten sürekli yükselecek. Böylece, üniversite eğitiminden sonra bir iş kurmak ya da ev satın almak istediğin zaman rahatlıkla kredi alabileceksin.

Eğitimimizin sonuna geldik. Hayatını değiştirecek birçok bilgi aldın, parayı daha iyi yönetmenin yollarını bir bir öğrendin. Parayı iyi yönetmek demek, hayatını iyi yönetmek demektir.